

آبونه عمرانی : هر یر ایچون
سنه لکی (۴۰۰) آلتی ایلتی
(۲۲۵) ممالک اجنبیه ایچون
سنه لکی (۴۵۰)، آلتی آیلتی
(۲۵۰) غروشددر.

نسخه سی ۷,۵ غروشددر .
سنه لکی ۵۲ عدددر .

اداره خانه : باب عالی جاده سنده
رشید افندی خاندنه

اخطارات
آبونه بدلی پشیندر .

مسلكه موافق آثار مع المنونیه
قبول اولنور . درج ایدیلنه
یازیلز اعاده اولماز .

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

باش محرر
محمد حاکف

صاحب و مدیر
اشرف ادیب

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

الکشاف

آدره سن تبدیلندنه آیریجه
• غروش کوندرملیدر .

مکتوبلرک امضاری واضح
واوقوناقلی اولسی وآبونه
صره نومروسی محتوی
بولونسی لازمدر

ممالک اجنبیه ایچون آبونه
اولانلرک آدرسلرینک
فرانسزجه یازلسی رجا اولنور.

پاره کوندرلدیکی زمان نهیه
دائر اولدینی بیلدیرلسی
رجا اولنور

وتهذینه چالش‌مانسینه علمای اسلامجه شدید برلژوم کوسترلمکده در. بالای مقاله ده ایضاح اولدنی وجهله، بوقوتلرک اصلاح وتهذیب ایدلملری افراط وتفریط حالندن چیقاریلر ق اعتدال حالته کتیرله رندن عبارتدر. بوقوتلری حال اعتداله کتیرمک اولا: قوه ناطقه نك حال اعتداله کتیرله سنه متوققدر. قوه ناطقه، قوه شهوانیه ایله قوه غضبیه نك باصقیمی، مدیری، مدبریدر.

بعض فردلرده قوه شهوانیه، دیگر بعض فردلرده قوه غضبیه، دیگر قسم فردلرده هرایکی قوه نفسانیه غالب اولور. قوه شهوانیه سی غالب اولان فردلردن شهوانی افعال، قوه غضبیه سی غالب اولان فردلردن غضبی افعال صدور ایدر. هم قوه شهوانیه سی، همده قوه غضبیه سی غالب اولان فردلردن هرایکی نوع افعال حصوله کایر. هم کندی نفسنه، همده منسوب اولدنی هیئت اجتماعیه به الزیاده ضرری، شری طوقونان فردلر هرایکی قوه نفسانیه سی آزعین وطاشقین اولان فردلردر. بوقوتلرک درجه لری هراسانده مساوی دکدر، برنده معتدل، دیگرنده افراط، اوچنجیسنده تفریط درجه سنده بولنور. آنک ایچون فردلرک اخلاقی آرسنده مخالفت ومبايئت کوریلور. عین درجه ده کی عین قوه نفسانیه ده متائل اولان فردلرک اخلاقی آرسنده ده مشاهبت ومماثلت مشاهده ایدیلر. ریاضتک، سیر وسلوکک، تغذیه اعتدالک، زهد واتقانک قوای نفسانیه بی اصلاح وتهذیبده پک بیوک تأثیرلری واردر.

ی.ع

الربیات فاکولته سی

الربیات فاکولته نك دیگر نوافص علمی سی

بوفاکولته نك تدریسات پروغرامنه، قضارا درج ایدلمش بولنان تفسیر وحديث درسلیرینه؛ خدا را، علم کلام، علم فقه، علم اصول فقه درسلیر دخی علاوه ایدله، تدریسات دینیینه عقامته محکومدر. چونکه تفسیر، حدیث، کلام، فقه، اصول فقه علملری علوم دینی کاشانه نك مالزمه سققیه سیدر. مادی سفقلم کی، بولا هوئی سققد، پابر هوا اوله رق تأسیس ایدیلر من. کره ارض ایله اجرام سبایه دن بشقه، فضا ده معلق، استنادکاهه احتیاجدن آزاده هیچ بر موجوده مطلع دکلز. مادی بنالرک تأسسلری ناصل مادی زمینلره، مادی تمللره، مادی دیوارلره، مادی دیرکاره متوقف ایسه علمی بنالرک تأسسلری ده علمی زمینلره، علمی تمللره، علمی دیوارلره، علمی دیرکاره محتاجدر. علم دین کاشانه نك سققف معلاسنی تشکیل ایدن تفسیر، حدیث، کلام، فقه، اصول فقه علملر پک استنادکاهی

وعمومی محیطلر تأثیر وتربیه نقطه نظرندن مکتبلر قاندار حائز اهمیتدر. حائله محیطلری چوققلر ایچون برر مکتب اولدقلمی کی، خارجه ده کی خصوصی وعمومی محیطلرده مکلف انسانلر ایچون برر مکتب موقعنده درلر. ائی مکتبلرده تربیه لی، فضیلتلی، دینی، ایمانی شا کردلر، کوتو مکتبلرده تربیه سز، فضیلتسز، دین سز، ایمانسز، اخلاقسز شا کردلر بئیشه جکی کی؛ تربیه لی، فضیلتلی، دینی، ایمانی، اخلاقی حائله محیطلرنده، ینه بوحالده کی خارجی محیطلرده عین شرائط وفضالی جامع فردلر؛ بوزوق، متعفن، متفسخ، متردی، عقیده سز، اخلاقسز خصوصی وعمومی محیط اجتماعلرده عینی شرائط ورذائل حامل فردلر بئیشیر.

قوه شهوانیه ایله قوه غضبیه دن نشئت ایدن اخلاق اخلاق حسیه در. قوه غضبیه قوه شهوانیه دن ده آزعین ودها طاشقیندر. آنک ایچون قوه غضبیه سی غالب اولان انسانلر پک آزعین وپک طاشقین اولورلر. زنا، لواطه، سرخوشلق، اسرارکشک، قاربالق، طولاندیریحلیق، یانکسیجیلک، حيله کارلق، حرام یحیلک، خرسزلق، یالانچیلق، عفت سزک، غضب اتمک، رشوت آلق، رشوت ویرمک، ظلم اتمک، اسراف وسفاهتده بولنق، احتراض، افتراء اغفال، اضلال، افساده بخل کی رذائل اخلاقیه حسک تحت تأثیرنده بولنان قوه شهوانیه نك آثار فعلیه سیدر. بولنرک بعضیلری قوه شهوانیه نك افراطندن، دیگر بعضیلری ده تفریطندن حصوله کایر.

مجاهله لسانیه، مشامه لسانیه، هر دلر نزاعلر، جداللر، آفر-بازلقلر، ضربلر، جرحلر، قتلر، قتاللر، محاربلر، شقاوتلر، طارغینقلر، امتزاجسزلقلر وبولنره مماثل رذائل اخلاقیه ده قوه غضبیه نك آثار فعلیه سیدر. تعداد اولنان رذائل اخلاقیه نك بر قسمی منحصر آ قوه شهوانیه نك، دیگر بر قسمی ینه منحصر آ قوه غضبیه نك، اوچنجی بر قسمی ده مشترکاً هرایکسنک نتایج فعلیه سیدر. اجتماعی، معشری انتظاملری، سکونتلری، آسایشلری اخلاقی ایدن، هیئت اجتماعیه لر داخلنده فوضویت، انحلال، اضمحلال، آنا رشی حصوله کتیرن، قوه غضبیه نك فوران وغلیانیدر. آنک ایچون قوه غضبیه دن متولد اخلاقیه: اخلاق «سبعیه» نامی ویریلور. اخلاق سبعیه دیمک: یرتیجی حیوانلرک اخلاق خونبارلرینه مماثل اخلاق دیمکدر. قوه غضبیه عمومی واجتماعی مصیبتلرک، آقتلرک منبئی اولدنی ایچون، علمای اسلام، بوقوه نفسانیه نك اصلاح وتهذیبه پک زیاده اهتمام واعتنا ایدلمسنی توصیه ایتمکده در.

حقوق، مالی، عرضی، ناموسی امن واعتمادلری، اخلاقی، عدلی، قانونی، اجتماعی دستورلری اخلاقی ایدن ده قوه شهوانیه نك عصیان وطمیانیدر. آنک ایچون، ایکنجی درجه ده بوقوه نفسانیه نك اصلاح

معانی، بیان، بدیع علملریله تکمل ایدن لسان خواصدن، هیچ برشی ا کلایه من و یا خود آنجق نحوی یعنی ابتدائی بر معنای ا کلایه بیلیر. بو کیفیت مثلاً: تورکجه او قومق بیلنلرک، بیه تورکجه یازلمش علمی برکتانی او قویوب ا کلامقندن عاجز بولمالریله نایبدر. بر آرزو صنعتکارانه یازلمش بر مقاله‌یی او قویوب و یا خود دیکله یوبده مال و مفادینی ا کلامایانلر بولندینی محتاج توضیح بر مسئله دکلدرد.

موضوع بحثمز اولان قرآن و حدیثک لسان افاده‌لری آنجق خواص علمانک آ کلایه بیلرک بر لساندر. قرآن و حدیث صرف، نحو، معانی، بیان، بدیع قواعدینک منبع استنباط و استخراجیدر. لسان عربی متخصصلری دقائق لسانییه‌یی قرآن و حدیثدن اوکره نیرلر، فقط اوکره ندکری قواعد لسانییه ایلر، قرآن و حدیثک لسان بیانلریه مائل بر عبارۀ عربیه تنظیم ایده مزلر. لسان عربده تخصصک فائده و نتیجه‌سی لسان قرآن و حدیثی ممکن مرتبه آ کلامایه منحصر قالیر، لسان قرآن و حدیثی تنظیم ایده جک درجه‌ده، لسان عربده اختصاص پیدا ایتک قدرت بشریه‌نک ساحه‌سی خارجنده در. و بو کیفیت قرآنک سبایلکفی منکر بلغای جاهلیه‌نک بحج ایلر نتیجه‌لرین تنظیم قرآن خیال خاملریله نایبدر. اوت، لسان قرآن، لسان ابحاز و اعجازدر. عوام عرب، لسان مادر زادلری اولان عربجه‌یی کمال سهولتله تکلم ایتدکری حالده قرآن و حدیثک نحوی لسانلری آ کلامق اقتدارینی حائز دکلدرد. متوسط درجه‌ده تحصیل کورمش اولانلر، قرآن و حدیثک لسان نحویرینی ممکن مرتبه ا کلایه بیلیرلر سده، معانی، بیان، بدیع علملرینک قواعدینه تماس ایدن دقائق لسانییه‌یی ا کلامقندن عاجزدرلر.

لسان مسئله‌سی حقنده ویریلن بو مجمل و مختصر ایضاحاتدن استحصال اوله‌جق نتیجه شودر: صرف، نحو، معانی، بیان، بدیع علملرنده اختصاص پیدا ایتدکجه قرآن و حدیث لسانلری آ کلامق امکانی یوقدر. بناءً علی ذلک؛ اکر مقصد من علوم دینه متخصصلری یتشددیرمک ایه، علوم دینه‌نک یکانه منبعلری اولان قرآن و حدیثک آ کلاشیله بیلیمه‌سی ایچون تدریسلری لازم و ضروری بولسان صرف، نحو، معانی، بدیع کبی علوم لسانییه‌یی الهیات فاکولته‌سی پروگرامنه درج ایتک ضرورتی اعترافده استعجال کوسترمه‌لی یز.

موضوع بحثک مبدأندن بورایه قدار علاوه‌لریه لزوم کوستریلان علملر، متوسط درجه‌ده دین علملری یتشددیرمه‌یی استهداف ایدن بر الهیات فاکولته‌نک تدریسات پروگرامیدر. هیچ اولمازه غیر مسلم مستشرقلر درجه‌سنده علوم اسلامیہ متخصصلری یتشددیرمک غایه‌سی تعقیب ایدن بر الهیات فاکولته‌سی پروگرامنه علاوه‌لری لازم کلن

اولان علمی زمینلر، علمی تمللر، علمی دیوارلر، علمی دیرکلر صرف، نحو، معانی، بیان، بدیع علملریدر. تفسیر و حدیث علملریله، علاوه‌لری لزومندن بحث اولنان دیگر علملر آره‌سنده کی ارتباط علمیلر بشقه بر طریق علمی ایلده ایضاح ایدیلر بیلیر:

بین العلماء و بین العلوم مصطلح بر «معدات» تعبیر علمیسی وارددر. معداتک لغت معنای «محضرات» دیمکدر. اصطلاح علمی‌ده، مثلاً: بر منزل مقصوده متوجهاً آتیلمایه باش‌الانیلان مشی و حرکت خطوط‌لری کبی، سلسله‌واری یکدیگرلریه مربوط و متصل بولنان و حرکتک مبدأنی منتهاسنه وصل ایدن خط ممتدده متلاحق اولان حرکات متسلسله‌یه اطلاق ایدیلر. بزم منزل مقصود من، اکر تفسیر و حدیث علملری تدریس و تدرس ایتدیرمک ایه، صرف، نحو، معانی، بیان، بدیع، کلام، فقه، اصول فقه علملری تفسیر و حدیث علملرینک معداتیدر. جسمانی حرکتلرده ایلک خطوه آتیلماقجه دیگر خطوه‌لرک آتیلماق امکانی اولمادینی کبی، علمی حرکتلرده دخی ابتدائی خطوه‌لر آتیلماقجه انتهای خطوه‌لرک آتیلماق امکان علمی یوقدر. بزم، علوم دینه ساحه‌سنده آتمق مجبوریتنده بولندیغمز ایلک خطوه علمیه علم صرف خطوه‌سیدر. بو مبدأدن حرکت ایدیلرک صره ایلر، نحو، معانی، بیان، بدیع، کلام، فقه، اصول فقه مرحله علمیه‌لری قطع اولمادقجه، قرآن و حدیث علملریه وصول امکانی بولنه من. قرآن و حدیث ایلر، کلام، فقه، اصول فقه آره‌سنده کی علمی ارتباط و مناسبتلری کچن هفته علی قدر الامکان ایضاح ایتمش ایدک. شمدی‌ده صرف، نحو، معانی، بیان، بدیع علملرینک قرآن و حدیث ایلر اولان ناقابل اهامل علاقه‌لرینی تدقیق و ایضاح ایدلم:

لسانلرک ایکی خاصیتلری وارددر. بری عوامه مخصوص لسان، دیگرکی خواصه عائد لساندر. عوام لسانییه صرف و نحو لسانی، خواص لسانییه علم، ادب، صنعت لسانی دیه بیلیرز. لسانلرک بو ایکی خاصیتلری درک بر قومه منسوب و بر لسان ایلر متکلم اولان فردلرک عوامیلر خواصی یکدیگرلرینک افاده‌لرینی ترجانسز اوله‌رق ا کلایه مزلر. عوام لسانی وجوده کتیرن، علم صرف و نحو قاعده‌لریدر. مع‌هذا، علمیلر، افاده‌لرینی صرف و نحو قاعده‌لرینه‌ده توفیق ایده مزلر. چونک اوانلرک لسانلری نظری و علمی دکل، سمعی و عملیدر. خواص لسانی تشکیل ایدن قاعده‌لرده معانی، بیان، بدیع قاعده‌لریدر. فقط بولسانک تملی بیه صرف و نحو قاعده‌لرینک وجوده کتیردیکی لسان ایتدایدرد. معانی، بیان، بدیع قاعده‌لری لسان ایتداینک تکمل واسطه‌لریدر. آنک ایچون صرف و نحو علملری اولمقسنزین، معانی، بیان، بدیع علملرندن هیچ بر وجهله استفاده ایدیلر من. عوام ناس

تدقیق ایتک و دین متفکری یتشددیرمک ایستین برالهیات فاکولته سی ایچون ده تدریس ایتک ناقابل اہمال بر ضرورت علمیه در .

علم تصوفک حادثات مادیہ و معنویہ منعطف نظری بام بشقہ در . علوم سائرہ حادثاتک قشریہ اشتغال ایدر؛ لہٰذا، لدنیاتہ انفاذ نظر ایتک املندہ دکلددر . علم تصوف حادثاتک لہٰذا، لدنیاتی استکناہ و ایضاحہ چالیشیر .

اکثر اساساتی، مشاہدہ و مکاشفہ مستند اولان علم تصوف انسانلر دہ کی فکر تجسس و شوق تفحصی آرندیرہ جق درجہ جاذبدر . تصوف نظریاتی پک آز تبدل ایدر و بونک ایچون دہ علمای تصوف آرہ سندہ پک آز اختلاف کوریلہ بیلیر . غرب فلاسفہ سی میانندہ دخی الک یوکسک بر فلسفہ عدایدیلن علم تصوف اہمال اولنہ رق تاریخ تصوف درسک پروغرامہ درج ایدلمش بولنماسی پک شایان استغرابدر .

مقایسہ ادیان درسک اوقوتیلیمہ سی ایکی نقطہ نظر دن حائر اہمیتدر . غرب ملتیرنک نظر لری دائماً فتح و استیلایہ منعطف بولنیور . مادی و سیاسی فتح و استیلالری تأمین ایچون مادی و عسکری اردولر بسلہ یورکن، معنوی و دینی فتح و استیلالری تأمین ایتک ایچون، میسیونر عنوانی آلتندہ معنوی و دینی اردولر بسلہ مکدن و دنیانک ہر طرفہ صالحیرمقندن دہ کیری دورمیورلر . بونلرہ قارشی ہیچ اولماز سہ مدافعہ وضعیتی آلا جق بر مفرزہ علمیه من بولنماسی حیات دینیہ من نقطہ نظر دن لازم و ضریردر . بومفرزہ نک سلاح مدافعہ سی اسلامیت ایلہ نصرانیت حقندہ ایدینہ جکی معلومات فکریہ در . بو معلوماتی ایدنمک دہ ہر ایکی دینک اساساتی آرہ سندہ مقایسہ لہ اجراسنہ الوریثلی بر درسک تدریس و تدرسیلہ قابل اولور .

بودرسک دیگر فائدہ سی شو وجہلہ ایضاح اولنہ بیلیر : اسلامیت ایلہ نصرانیت آرہ سندہ کی اساسات و تشکیلات فرقلری بزم ارباب علممزجہ تماماً مجہول بولنیور . آنک ایچون ہر ایکسینہ عین نظر ایلہ باقیلیور و ہر ایکسینہ عین ماہیت اضافہ ایدیلیور و بویا کلش تلقی بز ی کلش یوللردہ یوروتیور . دارالفنون مدرسین کرامنک، الہیات فاکولتہ سنہ بوغریب شکلی و یرمہ سی ہر ایکی دین آرہ سندہ کی اساسات و تشکیلات فرقلری بیلیمہ مکدن متولد اولسہ کرکدر . مقایسہ ادیان درسک الہیات پروغرامنہ علاوہ اولنماسی، بوکبی یا کلش و غیر علمی تلقیاتی تصحیحہ پک زیادہ خدمت ایدر ظنندہ یم .

مقایسہ ادیان درسی اوقوتیلیمہ سنک اوچنچی فائدہ سی دہ بو وسیلہ ایلہ تاریخ انبیانک تدقیقہ لزوم کورولمہ سی و بوندقیقات نتیجہ سی اولمق اوزردہ شکل حاضریلہ پک مضر اولان تاریخ ادیان درسک تدریسنہ حاجت قالماسی در .

لیسہ لردہ صرف، نحو، معانی، بیان، بدیع درسلی، الہیات فاکولتہ سندہ تفسیر و حدیث ایلہ برابر کلام، فقہ، اصول فقہ،

بر قاج علم و فن دہا واردر : حکمت تشریع، خلافیات فقہیہ، تصوف، مقایسہ ادیان... احکام اسلامیہ نک حاوی بولندینی تشریحی حکمتلری، تکلیفی مصلحتلری تجسس و تحری فکر دن آزادہ اولہ رق فرمانبرالوہیت اولمق اقضای مراتب عبودیت ایسہ دہ، ایفاسیلہ مکلف بولندینی احکام اسلامیہ دہ مندرج سرار لاهوتیہ بی دوشونمکدن ہیچ بر مؤمن ممنوع دکلددر . بالعکس، بواسراری تفکر و تحری ایتک، فیوضات اسلامیہ نک واسطہ تجلیاتی اولدیغدن طولانی تعبد محض و کامل ماہیتندہ در . احکام اسلامیہ دہ، مصالح عبادہ موافق اولہ رق مندرج بولنان فیوضات تشریحیہ افکار عبادہ نہ درجہ تجلی و نظام ایدرسہ فکر الوہیت دہ او درجہ منکشف اولور . بواسرارک تجلیاتہ واسطہ اولاجق یکانہ علم، حکمت تشریع علمیدر .

خلافیات فقہیہ معاملات دنیویہ من ایلہ علاقہ دار اولدینی ایچون پک زیادہ حائر اہمیتدر . بز، فیابعد، قانون مدنیزی زمانک تحول دائمی قارشوسندہ تجدید و تبدیلہ لزوم کوردجہ شرق و غرب ملتیرنک قانون مدنیلرینہ مراجعت ایدرکن، فقہ اسلامک احکام مدنیہ سنہ مراجعت ایتکی دہ اونوتمایہ جغز . چونکہ فقہ اسلام بتون ملتیر ایچون الک واسع احکام مدنیہ منبعیدر . علم حقوق نامنہ ہیچ بر ملت بو منبعی اہمال ایدہ من .

بوکبی منبعلرہ مراجعتدن مقصد، احتیاجات عصریہ موافق احکام مدنیہ بی بولوب آلمقددر . مختلف قواعد و اساسات حقوقیہ بی یکدیگریہ ترجیح ایدہ بیلیمک ایچون آرہ لرنده مقایسہ لہ یاقم لازم کلیر . بز، فقہ اسلامی تدقیق ایدرکن، مذاہب اربعہ اسلامیہ نک، یکدیگریہ مخالف احکام مدنیہ سی قارشوسندہ قالہ جغز و تدقیقندن مقصد مندہ ہانکی مذهب اسلامینک قاعدہ حقوقیہ سی ہانکی حادثیہ دہا موافق ایسہ اونی ترجیحاً آلمقددر . ہر ہانکی اساسی دیگرینہ ترجیح ایدہ بیلیمک ایچون، اولاً او اساسلری اوکرنمک، ثانیاً استناد ایتدکلری دلیللری بولمق و بالحا کہ معاملات ناسہ اوفق اولانی آکلامق لازمدر . بونتیجہ لہ آنحق خلافیات فقہیہ بی اوقومق و اوقوتقلہ لدہ ایدیلہ بیلیر . اصول فقہ دن صوکرہ، فکری محاکمہ آلیشدیرہ جق، علوم اسلامیہ فیلسوفلری یتشمہ سنہ خدمت ایدہ جک، تحری حقیقت یوللری کوسترہ جک بر علم دہ، خلافیات فقہیہ علمیدر . بویکی علم یکدیگریہ نک مراقیدر . بر اسلام دارالفنونندہ اوقونمہ سی لازم کلن علوم مهمہ نک بری دہ خلافیات فقہیہ علمیدر .

علم تصوفک علوم دینیہ میانندہ پک مهم بر موقع دینی و فلسفی واردر . علماسی آرہ سندہ حائر اہمیت اختلاف بولنمایان بر علم آراسہ، ق علم تصوفی بولہ بیلیر . عصر لردنبری علمای اسلامک مهم و ممتاز بر قسمی بلا خلاف اطرافندہ طولانیان بو علم جلیلی، بر دین متفکری ایچون

بر مفسر اولہ جقدر . حدیث دہ ، دیگر لری دہ بویلہ در . شو حالہ تاریخ تفسیر ، اسباب نزول ، نسخ و منسوخ . . تقدیر جال ، طبقات مفسرین و محدثین . . فقہ ، اصول فقہ ، کلام ، تصوف کبی فا کولتہ ایلہ علاقہ دار بر طاقم کرسیلر احداث ایدیلیدر . علوم اسلامیہ تدقیقاتی پاپہ بیلیمک آنجق بوضورتلہ اولابیلیر . باشقہ صورتلہ دین متفکری یتیشہ بیلیری ؟ مادام کہ بر الہیات فا کولتہ سی آجیلورہ بوا کولتہ نہ فقہ ، نہ اصول فقہ ، نہ کلام و تصوف تدقیقندن وارستہ قالامایہ جقدر . بونلر علوم اسلامیہ نک الک مہملرندن در . اسباب نزول ، نسخ و منسوخ ، نقد رجال کبی علملر دہ بویلہ در . علمک نہ زمانی واردر ؟ نہ مکانی . . . حکمتی نرہد بولورسقا اورادن آلامایہ مجبورز . بناء علیہ علم اولقی حیثیلہ بونلری تدقیق ایتہیہ مجبورز . مع مافیہ فا کولتہ هنوز تشکیل ایدلمشدر . ہرشی بردن اولماز . ایلریدہ مجلس مدرسین بالطبع بومسئلہ ایلہ علاقہ دار اولہ جقدر .

الہیات فا کولتہ سنہ آلہ جق طلبہ یہ کلنجہ : بو دفعہ فا کولتہ یہ کیرہ جک اولان طلبہ ، اولیلہ ظن ایدیورم ، کہ دارالفنونک الک ایی طلبہ سی اولہ جقدر . بونی یامش اولدیقم تدقیقاتہ استناداً سوبیلہ یورم . چونکہ بوسنہ آلہ جق طلبہ سلیمانہ ، صحن طلبہ سیلہ ابتداء داخلک صوک صنفندہ بولٹانلر ایش .

بیلیرسکنزہ ؟ سلیمانہ و صحن طلبہ سنک عربیجہ سی مکمل اولدینی کبی اجنبی لسانلرینہ آشنادرلر . ہم علوم اسلامیہ ، ہم دہ علوم غربیہ دیدیکمز علملرہ واقف افندیلردر . ابتداء داخلدن کلہ جک افندیلرک عربیلری دہ ایدر . ہلہ لیسہ مآذونلریلہ ہیچ بروقت قابل قیاس دکل دلر . چونکہ مدرسہ لردہ علوم وفنون ایلہ برابر فرانسزجہ و انکلیزجہ لسانلری تدریس ایدیلدیکی حالہ لیسہ لردہ الہیات فا کولتہ سنندہ کی درس لری تعقیب ایدہ جک قدر عربیجہ اوقونمایور . بناء علیہ بوکون ایچین جوق بارلاق طلبہ یہ مالک اولان الہیات فا کولتہ سی ، قورقارم کہ ، برسنہ صوکرہ ہیچ طلبہ بولامایہ جق و بولسہدہ ہیچ برطرف ایچین موجب استفادہ اولامایہ جقدر . چونکہ ، لیسہ مآذونی برافندینک دیگر فا کولتہ لری براقوبدہ الہیات ترجیح ایتسی ایچین جاذب برشی یوقدر . کلدیکنی فرض ایتسہک بیلہ عربیجہ بیلیمین برافندی الہیات فا کولتہ سنندہ نہ پاپہ بیلہ جکدر ؟ سوبلندیکنہ کورہ برطرفدن عربی واجنبی لسانلری اوقویہ جق ، دیگر طرفندن دہ اوکرہ بیلدیکی بو عربیجہ ایلہ قرآنی ، حدیثی ، تفسیری ، مسالک فقہا و متکلمینی تدقیق ایدہ جکمش . بیلیم کہ بونک امکان وارمیدر ؟ مع مافیہ شمدی سوبلیدیکم کبی بو جہتلردہ مجلس مدرسینجہ ہر حالہ نظر دقتہ آلہ جق و بوتون لوازمیلہ و حقیق بر الہیات

حکمت تشریع ، خلافیات فقہیہ ، تصوف ، مقایسہ ادیان درس لری تدریس وتدرس اولنمادجہ ، ہدایت مبحثدہ عرض ایدلیدیکی وجہلہ علوم دینیہ نامہ ہیچ بر فائدہ سی کوریلہ میہ جک ودائما یالکیز برکلفت مالہ حالہ قالہ جقدر . الہیات پروژہ سی بوشکلہ تنظیم ایدن وبوشکلک حاضر لادینی تدریس کرسیلرینی آرہ لرنہ قرداش پانی یاپان مدرس بکلر اگر محتاجیندن اولسہ لردی ، علملرینہ حرمت اثری اولقی اوزرہ حسن تلقی ایدیلہ بیلریدی . حال بوکہ متعدد وظیفہ لری طولانیسیلہ آلمدہ اولدقلری یوکسک معاشلرک یگونلرینہ نظراً زکات ویرہ جک وحقی جہ کیدہ جک بروضعیتدہ بولنیورلر .

عفی عنہ

الہیات فا کولتہ سی

مقدمہ بر ملاحظات

بویوک ملت مجلسنک اخیراً اصدار ایتدیکی توحید تدریسات قانونی موجبجہ بوتون دینی تدریساتک دہ مرجعی معارف وکالت جلیلہ سی در . مذکور قانوندہ یوکسک دینیات متخصصلری ، دین متفکر لری یتیشدیرمک اوزرہ وکالتک بر الہیات فا کولتہ سی کشاد ایدہ جکی مصرح در نیتہ کیم بوا کولتہ اخیراً مراسم مخصوصہ ایلہ کشاد ایدلمشدر . بوخصوصہ علاقہ داراولان بر ذات ایلہ کوروشدک . الہیات فا کولتہ سی حقندہ کی نقطہ نظرلرینی شوضورتلہ ایضاح ایتدیلر :

— ہم فکریمہ کورہ بوکونکی شکل ، بر الہیات فا کولتہ سنندن زیادہ پروگراملری جوق ناقص و احتیاجہ غیر کافی بر علوم عالیہ دینیہ شعبہ سیدر . بعض زوائد و نواقصندن صرف نظر ایدیلیرسہ ملغا مدرسہ سلیمانہ نک آنجق بر شعبہ سی مقامندہ در . بناء علیہ اساسی بر الہیات فا کولتہ سی اولابیلیمسی ایچین توسیع اولونمق و بر قاچ شعبہ وزمرہ یہ انقسام ایتک لازم در . چونکہ بوا کولتہ بر اختصاص ، بر تدقیق یریدر ؛ علوم اسلامیہ نک ساحۂ تدقیقی بوراسی اولہ جقدر . حال بوکہ بوکونکی حالہ ، بوکونکی قادروسیلہ بو فا کولتہ ، دارالفنونک ملغا الہیات شعبہ سی قدر بیلہ ثمرہ و محصول ویرمہ جکدر . فکریمہ بو فا کولتہ اساسی بر علم مؤسسہ سی اولابیلیمسی ایچین بش شعبہ وزمرہ یہ آریلالی و طلبہ بونک اطرافندہ اختصاص صاحبی اولمایہ چالیشمالی لیدر : تفسیر شعبہ سی ، حدیث شعبہ سی ، فقہ و حقوق اسلامیہ شعبہ سی ، کلام شعبہ سی ، تصوف شعبہ سی .

بونلرک ہر بری باشلی باشنہ بر تدقیق و اختصاص ساحہ سیدر . مثلاً تفسیر شعبہ سنہ داخل اولان برافندی یالکیز بورادہ صاحب اختصاص اولاجق و ملکت مزدہ علوم عصریہ ایلہ مجہز ، روح اسلامہ واقف